

Передплата

за «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:

за цілий рік . . . 36 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми оти і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Харунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Програма правительства.

(*) В розправі над бюджетовою промізориєю забрав слово також міністер-президент бар. Бек. Промовою сею бажав міністер-президент не тільки подати програму правительства, яку оно наміряє в підмогую нової державної ради виконати, але також прояснити взаємини між правительством і парламентарними сторонництвами.

Зараз на самім вступі звернув ся бар. Бек до сфінкса національного питання (як він висловив ся), котре доторкує ся всіх сторін державного життя народів у громаді, в краю, в державі, в законодавстві і в адміністрації. Складає ся оно з тисячних подробиць розложених на всі області сторонництва і видає ся невідгаданою загадкою, але в практиці представляє инакший образ як в світі думок. Не дасть ся оно рішити високопарними заявами, лише треба класти цеголку по цеголці і тим способом дасть ся здвигнути велика конституційна будівля. Міністер-президент бажав се питання розв'язати практичною роботою, а сю роботу має підготувати правительство. Неразми вказували на сей обовязок правительства, що оно повинно бути тим посередником, котрий має поміж спорячими сторонами довести до ладу. Попередні правительства якось ухиляли ся від сего обовязку, можна би отже бажати в інтересі уладження міжнародних відносин, щоби правительство теперішнє сповнило сю обіцяну підготовну роботу, про яку натякнув бар. Бек.

Так в престольній річі, як і в промові бар. Бека зустрічаємо ся з наміром правительства перестрою державної у прави, введення до неї нового духа і прискорення в урядованю скороченням інстанцій. Нема сумніву, що урядованє тепер вельми розтягле широкою писаниною і через те рішенє справ проволікає ся та заподіває нераз сторонам значні шкоди а бодай невігоди. Можна би отже повитати з радістю скороченє в урядованю, щоби лише скороченє інстанцій не вийшло на скріпленє власти низших інстанцій і не спричиняло самовільного поступованя на шкоду сторін

В своїй промові доторкнув ся бар. Бек також вельми важної справи — реформи і довершеня обезпеченя робітників і заведеня обезпеченя на старість і на случаї немочи. З щораз більшим роз-

витком продукції показує ся конечна потреба такого обезпеченя, і престольна річ поклала головну вагу на сю справу, а буде се справді достойним звеличанням шістдесятилітнього ювілею володарства нашого монарха, наколи ся справа в залуці з ювілейною фундацією стоміліоновою, яку має ухвалити державна рада, буде полагоджена. Правительство бажав отже вйти на дорогу великих суспільно-політичних реформ і запрошує до сеї роботи важної всі сторонництва парламентарні, не виключаючи також соціальних демократів, котрим радить покинути свою соціально-демократичну програму, а стати до суспільно-політичної роботи.

Правительство обіщав сим разом з державних засобів причинити ся до подвигнення полуднево-західних і полудневих країв (Тиролю, Істрії, Далїації) і країв альпейських, але звертає ся до парламентарних сторонництва, щоби рішучо подумали про зміну регулямін у і про раціональний спосіб полагоджуваня бюджету, позаяк лише тим способом дасть ся завести лад в господарстві державнім і тим лише способом буде можлива позитивна робота в державній раді.

Доторкнув ся бар. Бек також вельми важної і трудної справи уладження взаємин між Австрією а Угорщиною, запевнив, що наново переведено основні переговори між обоїльними правительствами, але мабуть немає великої віри в довершенє австро-угорської угоди, коли всю роботу приготуну доси зроблену правительством порівнує з метеорологічною прогнозою. Вказав бар. Бек на се що правительство потребує для переведеня своїх задач довшого часу і тому бодай на десять літ (до 1917) належалоб уладити взаємин австро-угорські, щоби держава могла поступати широким шляхом світового обороту, скріпивши ся у внутрі, але за ціну сего уладження не може робити уступок ніякому сторонництву, а буде лише інтерес держави вважати найвисшою своєю задачею.

Вже в першій своїй промові зазначив міністер-президент, а повторив се і сим разом з притиском, що бажав вести політику прямої дороги. Не думає отже попірати одної верстви суспільної коштом другої, не буде вести клясової політики а хоче дбати про потреби всіх верств суспільних в рівній мірі. Тимто не хоче ніякого сторонництва перта в опозицію, не хоче доводити

до твореня політичної більшости, бо Австрія не може бути державою, котра би виключала на переміну сторонництва. Досвід довголітній поучує, що і правительство і державна рада циневолені опирати ся на роботу чий більшости, котра собі витичить певні спільні задачі і змагає спільними силами до полагоди сих задач, углядняючи рівномірно інтереси ріжних народностей і ріжних верств суспільних. Тимто міністер-президент бажав таку поставити робочу програму, котра би відновідала політичним напрямом інших сторонництва і ті сторонництва притягала до праці та їх скупляла для сеї спільної роботи.

Якнебудь річ міністра-президента викликала поважне враженє і була прийнята прихильно, не видно одначе поки що, щоби взаємини між правительством а сторонництвами прояснили ся, а напак починає ся хмарити особливо на ческім овиді, про що напишемо небагом.

Відповідь на привіт.

У відповідь на привітне письмо руского клубу у Відні до бувших послів-Українців першої і другої російської думи, вислане до редакції «Ради», замістив д. Ілля Праг, б. посол з Чернігівщини, звісний діяч, письмо в «Ділі», яке звучить:

Привітанє українського парламентського клубу у Відні, видруковане у ч. 145 «Ради», свідчить про широкий поступ великої ідеї «єдності і солідарности цілого українського народу». Свідомість такої «єдності» забезпечує осягненє спільної мети; вона запоможе вибороти право України на самостійний культурно-національний розвій, її право на автономію; запоможе українському народови здобути признанє его права на самостійне існуванє яко нації.

Замовкла російська дума, не чути голосу української парламентської громади; тепер українські послі у парламенті австрійському суть єдині парламентські заступники українського народу; їх енергічна, славна боротьба за права свого народу додає віри, що вони їх виборють для Українців в Австрії, а права, здобуті для частини українського народу, незабаром поширять ся і на цілий український народ; тому діяльність українських послів у Відні має надзвичайну вагу для цілої України.

Важкий час перебуває тепер Україна російська: не кажучи вже про загальні утиски, про пригнобленість люду, новий виборчий закон позбавив сили селянам і робітникам, позбавив їх участі у виборах; а на них тільки і можуть оперти ся українські послы. Пануючі верстви за невеликими винятками байдужі до прав українського народу, а сі верстви матимуть тепер сливе рішучий вплив на вибори. І тому потрібно напруженої енергії, єдності, надзвичайної праці свідомих Українців, щоб запровадити до 3-ої думи послів-Українців демократів. Сего можна буде досягти тоді тільки, коли українські партії, залишивши на якийсь час партійні суперечки, зєднають ся до спільної праці.

Великі перешкоди стоять на шляху до горожанської держави, і у сей тяжкий час тільки єднане усіх свідомих, поступових і демократичних сил дасть спроможність перевести до думи таких послів, котріб високо підняли український прапор. Тоді не припинить ся праця, яку розпочато українськими послами 1-ої і 2-ої думи; тоді буде можливою і спільна робота українських послів в парламенті австрійській і думі російській; а така спільна робота, освітлена єдиною метою, не може її не досягти. Най же єднають ся усі Українці, най усі українські поступові демократичні партії разом стають до виборів.

Щирим серцем бажаємо сили і енергії заступникам українського народу в парламенті австрійській; щире вітане славним борцям за Україну; слава українському парламентському клубови у Відні.

Чернігів, 5/18 1907 р.

Ілля Шраг, посол до 1-ої думи.

3 державної ради.

На вчерашнім засіданню поставили внесення між іншими: п. Цьонгло в справі знесення податку консумційного при продажу мяса на случай різання худоби з konieczности; п. Сьреднявский в справі пільг податкових для товариств продукційних; п. Марков в справі значковання свиний; п. Старк в справі знесення всіх дотеперішних видалень з Австрії, dokonаних з політичних причин, як також оуділене амнеції всім засудженим або які сидять у в'язницях за проступки політичні або против обичайности. Внесене се не одержало однак достаточного числа підписів. Інтерпеляції ставили між іншими: п. Морачевский в справі зрівняння дозорців помп з фахово образованими слугами і робітниками залізниць державних; п. Копицький в справі браку персоналу при урядах поштових в Галичині; п. Стахура в справі змушувания урядників рускої народности до урядованя в рускі сьвята; п. Ліберман в справі положеня плюсарів ревізійних в Перемішли; пп. Сьвєртня і Яблонський в справі поправки відносин авансових геометрів евіденційних в Галичині; п. Брайтер в справі управилення відносин службових дозорців тютюнових в Галичині і на Буковині; п. Стахура в справі у-

міщення руских написів на судовім будинку в Самборі і внутр будинку.

По відчитанню внесень та інтерпеляцій відповідали на інтерпеляції міністри: судівництва, просьвіти і торгowlі. Міністер судівництва др. Кляйн відповідає на інтерпеляції: Оферта в справі допущеня жінок до повнення обовязків опікунів. Міністер заявив, що в осени предложить проект закона, який допускає жінки до повнення опікунчих функцій; п. Малаховского в справі оголошеня проекту карного закона і анкети, яка недавно відбулась у Відні. Міністер заявив, що сей проект не є ще остаточним і ще кілька разів буде підданий під наради. В тій ціли будуть ще покликані представники фахових кругів; п. Діціуса в справі отвореня окружного суду в Ярославі, відповів мін. др. Кляйн, що не може означити ближшого речинця отвореня, однак надіє ся, що се наступить в короткім часі. — Міністер просьвіти Мархет у відповідь на інтерпеляцію заявив, що анкета в справі середних шкіл має відбути ся в осени. Запрошеня дістануть не лише фахові особи зі шкільних кругів в тіснім того слова значіню, але також ширші круги інтересованих. Міністер торгowlі Форшт відповідає ще на інтерпеляцію п. Малаховского в справі утвореня прибічної ради рукодільників і на інтерпеляцію п. Ліхта в справі будови каналу Дунай-Одра.

З черги почала ся дальша дискусія над

бюджетовою провізорією.

Пос. Трильовский обговорює сумний стан руских селян в минулих століттях і критикує виїмкові постанови виборчої ординації в Галичині. Бесідник зазначає, що посол до галицького сойму кн. Пузина, мимо того що є під кураторством, остає дальше послом а навіть соймовим секретарем. Що до судий і громадских писарів бесідник бачить, що они більше незаймані чим послы. Дальше обговорює перекупства, які діяли ся при виборі пос. Колішера в Коломиї, переслідованє властями січових товариств за ношенє відзнак та поведене дідача Лукашевича зі своєю кухаркою, яку казав своїм парубкам бити за те, що дівчина не хотіла єму піддати ся. Потім говорить др. Трильовский про дошо sua, як обжаловано єго за обиду маєстату та за підбурюванє ним селян до різні Жидів, за що засуджено єго на 6 тижнів аренту, а потім на єго відклик знижено єму кару на 8 днів. Пригадує внесені в тій справі інтерпеляції в минулій сесії і жадає на них відповіді. В противнім разі грозить іншими способами. Др. Трильовский кінчить свою промову заявою, що доки відносини в Галичині не змінять ся на ліпше, доти він не може мати довіря до правительства і буде голосувати разом зі своїми радикальними товаришами і з руским клубом проти бюджетової провізорії.

По промові п. Оберляйтнера дискусію замкнено і вибрано генеральними бесідниками п. Шумасра проти і п. Морзея за. П. Шумаср (соц. дем.) заявляє, що соц. демократи будуть голосувати проти бюджетової провізорії, бо не мають довіря до правительства, ви-

ступає проти християнських суспільників, осуджує ювілейне внесене п. Люегера, замічуючи, що 4 мільони корон проценту від 100 міль. корон, призначених на обезпеченє робітників на старість і на випадок неспосібности до праці, є за малою квотою. Соціалісти не допустять, аби через внесене п. Люегера, звихнено справу обезпеченя робітників. Генеральний бесідник за п. Морсей спорить з выводами передбесідника і боронить п. Люегера. В полеміці закидає соціалістам терор і манію великості. Обговорює угорську угоду, хорвацку справу і боронить Церкву, релігію та суспільність перед напастями ліберальних послів. Вкінці зазначає, що видвигненє кличу за «вільною школою» (freie Schule) є вислідом жидівсько-соціалістичної агітації. По фактичнім спростованю п. Масарика президент палати стверджує, що всі інші бесідники зреклись слова і подає під голосованє внесене на прийняте бюджетової провізорії. Внесенє прийнято в другім і третім читанню, почім президент замикає засіданє до нині. На дневнім порядку є дефінітивний вибір президії.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: Ольги кн. р.; римо-кат.: Христини муч. — В четвер: руско-кат.: Іларія, Прокла; римо-кат.: Якова апост.

— Загальний збір членів «Народної Гостинниці» відбуде ся, — як се свого часу оповістила Рада надзираюча, — дня 26. липня с. р. о год. 4. з полудня у Львові у власнім домі. Повага і інтерес сего стоваришеня вимагають, щоби сі збори були як найчисленнійші, а то з уваги на сию обставину, що молоде стоваришенє потребує теплого і щирого заінтересованя ним в першій лівні зі сторони єго членів, а то, щоби підготувати єго до дальшої праці в виконаню статутом начеркневої єму задачі. Вив. Члени зволють ласкаво пригадати собі, що головним завданєм «Народної Гостинниці» є витворити новий у нас стан промисловців, а до переведеня такої важної справи потреба співучасті в роботі всеї нашої суспільности, а передовсім членів самогo товариства. До сийної наради над програмою діяльности нашого стоваришеня загальний збір є найдгіднійший. Рівнож важною точкою порядку дневного сего збору є доповняючий вибір Ради надзираючої, бо через довший протяг часу число членів дотеперішної ради змаліло. Впрочім много є між членами «Народної Гостинниці» і таких, котрі не мали нагоди провітрити і оглянути се, що дотеперішний заряд зділав. Отсеї загальні збори подають їм нагоду осудити тую діяльність заряду та подати єму свою світлу раду, як дальше поступати належить, щоби розпочате діло розвинуло ся успішно на пожиток загалу. Так висше наведене, як також много інших справ загального значіня повинні спонукати Впов. Членів «Н. Гостинниці» до численної участі в сих загальних зборах, які відбудуть ся в пятницу дня 26. липня о год. 4. з полудня у Львові в власнім домі сего стоваришеня. — В. Нагірний.

— Спільними силами. Крім кількох всі інші рускі товариства у Львові, а є їх ціла плеяда, не мають власних домів і мусять нераз платити високий чинш за потрібний їм льокаль. Оплачуваний чинш пропадає безслідно, хотяй можна би той гріш вихиснувати далеко ко-

